



# УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ - ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Булевар краља Александра 73, 11000 Београд, Србија

Тел. 011/324-8464, Факс: 011/324-8681

## КОМИСИЈИ ЗА СТУДИЈЕ II СТЕПЕНА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Комисија за студије II степена, Електротехничког факултета у Београду, на својој седници одржаној 02.06.2015. године именовала нас је у Комисију за преглед и оцену мастер рада дипл. инж. Луке Вујиновића под насловом „Пројектовање оптималног ПИД регулатора за индустријске процесе са транспортним кашњењем“. Након прегледа материјала Комисија подноси следећи

### ИЗВЕШТАЈ

#### 1. Биографски подаци кандидата

Лука Вујиновић је рођен 15.12.1991. године у Никшићу. Гимназију је завршио у Никшићу са одличним успјехом као носилац дипломе Луча. Електротехнички факултет у Београду уписао је 2010. године, на одсијеку за Сигнале и системе. Дипломирао је 1. октобра 2014. године са просјечном оцјеном на испитима 8,54, а на дипломском оцјена 10. Мастер студије на Електротехничком факултету у Београду је уписао у октобру 2014. на Модулу за сигнале и системе. Положио је све испите са просјечном оцјеном 9,00.

#### 2. Опис мастер рада

Мастер рад обухвата 95 страна, са укупно 68 слика и 3 табеле. Рад садржи увод, 8 поглавља и закључак (укупно 10 поглавља) и списак коришћене литературе.

Прво поглавље представља увод у коме су описани предмет, сврха и циљ рада. Укратко је описана сама структура мастер рада и дат је кратак преглед тема којима се бави свако поглавље појединачно.

У другом поглављу је описан рад термоелектране кроз разне графичке и сликовне приказе. Такође је описана улога подсистема у оквиру саме термоелектране. На крају другог поглавља дат је конструкцијски приказ термоелектране Морава на којој су примијењене методе из самог мастер рада.

У трећем поглављу је објашњено шта то представља SCADA систем и од којих цјелина се састоји. Такође је приказана база података и описано је како се прави и шта која табела у њој представља.

У четвртном поглављу су описани принципи управљања термоелектраном. Дат је приказ ожиченог ормара који је уграђен у термоелектрани Морава. Описано је која то све мјеста управљања постоје у електранама и које су то опште функције мастер станице и централног система управљања.

У петом поглављу је описано шта су програмабилни логички контролери (PLC) и дат је детаљан опис њиховог оперативног система. Такође су описане предности и мане програмабилних логичких контролера и дат је опис једне од метода програмирања PLC контролера а то је Ladder програмирање.

У шестом поглављу описана је цијела управљачка логика направљена у програму који се зове FBD. Описано је корак по корак како се дошло до управљачке логике и дат је приказ функционалних блокова који су направљени у SCL коду, који представља једну врсту програмирања програмабилних логичких контролера.

У седмом поглављу приказан је SCADA систем у ТЕ Морава. Дат је списак релевантних сигнала из процеса који треба да се прате. Дат је детаљан опис сваке слике у SCADA систему и објашњено је који она стварни процес у ТЕ презентује.

У осмом поглављу су објашњени основни принципи регулације процеса. Такође је представљена метода за оптимално подешавање ПИД регулатора у фреквенцијском домену. На крају осмог поглавља детаљно је описана конкретна регулација која се радила на ТЕ Морава, дата је шема регулације и приказ како је то заиста одрађено у FBD програму.

У деветом поглављу је дат преглед релевантих графика и сигнала који су значајни за процес. Приказани су графици у тренутку покретања термоелектране.

Десето поглавље је закључак у оквиру кога су описани проблеми који су се јављали при аутоматизацији и регулацији процеса у термоелектрани. Такође је дат кратак опис шта би требало да се уради како би се активна снага електране повећала.

### 3. Анализа рада са кључним резултатима

Мастер рад дипл. инж. Луке Вујиновића се бави проблематиком ПИД регулације протока свјежег топлог ваздуха кроз SOFA клапне и одржавањем тог протока помоћу регулационих SOFA клапни. Овај рад налази примјену у свим процесима у оквиру термоелектране гдје је потребно примијенити ПИД регулацију тј. у свим дјеловима процеса гдје хоћемо да регулишемо неку величину али желимо да различите клапне са различитим удјелом дјелују на ту величину.

Основни доприноси рада су: 1) приказ и опис самог рада електроенергетског система са посебним освртом на термоелектране; 2) темељна анализа примјене SCADA система на реалном процесу и начин формирања управљачке логике и имплементација те логике путем PLC контролера; 3) Детаљна теоријска и практична анализа примјене ПИД регулатора и подешавања константи ПИД регулатора директно на процесу.

### 4. Закључак и предлог

Кандидат Лука Вујиновић је у свом мастер раду успјешно ријешо проблем регулације протока свјежег ваздуха за SOFA клапне примјеном ПИД регулације и контролом отворености регулационих SOFA клапни и подешавањем њиховог удјела у самој регулацији. Описи у раду могу знатно помоћи при регулацији осталих процеса у оквиру термоелектране Морава код којих је потребна примјена ПИД регулације.

Кандидат је исказао самосталност и систематичност у своме поступку као и иновативне елементе у решавању проблематике овог рада.

На основу изложеног, чланови Комисије предлажу Комисији за студије II степена Електротехничког факултета у Београду да рад дипл. инж. Луке Вујиновића, под насловом „Пројектовање оптималног ПИД регулатора за индустријске процесе са транспортним кашњењем“ прихвати као мастер рад и да кандидату одобри јавну усмену одбрану.

Београд, 09. 09. 2016. године

Чланови комисије:

  
Др Томислав Шекара, ванр. проф.

  
Др Стевица Граовац, ванр. проф.